

Një Plan për Universitetin (Koncept pune)

Si asnjë institucion tjetër, universiteti ka një rol qendror në formësimin e vlerave shoqërore, nevojave dhe aspiratave të tij, duke ndikuar në jetë në mënyra të ndryshme. Prandaj, kërkohet veprim dhe mendim kolektiv për t'ju përgjigjur efektivisht kësaj detyre kardinale. Nga ana tjetër, ky mendim kolektiv është subjekt i ndryshimit dhe evoluimit të vazhdueshëm. Prandaj, ecuria e përpjekjeve tona, në çdo fushë, varet nga idetë e formuara dhe të zbatuara mbi bazën e angazhimit të vazhdueshëm të komunitetit të gjerë universitar. Në këtë mënyrë, unë dua të përcjell ndjenjën time të këtij vizioni, të nxjerr në pah disa plane thelbësore në fushat kryesore për vitin e ardhshëm dhe më tej. Fushat e përqendrimit parësor përfshijnë:

1. Ndryshimi dhe plotësimi i Statutit të Universitetit dhe akteve tjera të nevojshme zbatuese: konsolidimi dhe qartësimi i bazës ligjore, që do të ndihmonte në tejkalimin e sfidave, me të cilat universiteti përballlet në kohërat në ndryshim (përfshirë këtu çështjet, që lidhen me integritetin akademik, mobilitetin, ngarkesën e punës kërkimore dhe promovimin akademik).
2. Ripërtëritja dhe fuqizimi i personelit akademik të Universitetit: organizimi i një procesi punësimi shumë konkurrues dhe rigoroz, përmes një mekanizmi të mbështetur ndërkombëtarisht, që kërkon të tërheqë kuadrin më të talentuar të kandidatëve me përvojë arsimore ndërkombëtare dhe aftësi dhe potencial akademik objektivisht të provuar, ose të demonstruar.
3. Zgjerimi i përpjekjeve dhe investimeve në shkencë, duke zhvilluar programe që financojnë projekte konkurruese në shkencat e aplikuar, teknologji dhe normat sociale.
4. Zgjerimi i rolit ndërkombëtar të Universitetit: rritja e pranisë dhe pozitës së tij ndërkombëtare.
5. Konsolidimi dhe forcimi i rregullave dhe mekanizmave në lidhje me integritetin akademik, sjelljen personale dhe profesionale, si dhe diskriminimin dhe ngacmimin.
6. Sigurimi i përvojës dhe lehtësive më të mira arsimore për studentët: Reformësimi dhe rigjallërimi i kurrikulës mësimore dhe qendrave të testimit.
7. Forcimi dhe mbështetja e kapaciteteve kërkimore të qendrave dhe instituteve me bazë kërkimore.
8. Zgjerimi dhe fuqizimi i kapaciteteve të stafit administrativ.
9. Rivitalizimi i kapaciteteve institucionale për një komunikim sa më efektiv të rezultateve të stafit akademik, të arritjeve dhe kontributeve të tyre në shoqëri.
10. Identifikimi dhe adresimi i vazhdueshëm i nevojave për burime, duke përfshirë partneritetet me biznese dhe entitete të tjera publike.

I. Ndryshimi dhe plotësimi i Statutit të Universitetit dhe akteve të nevojshme zbatuese

Statuti i Universitetit vendos themelet për qeverisjen e institucionit. Dizajni i tij përmbajtësor dhe qartësia e dispozitave të tij janë absolutisht thelbësore për një proces vendimmarrjeje efektive. Në mungesë të ndryshimeve, apo në të vërtetë, në mungesë të perspektivës reale për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Arsimin e Lartë, ndryshimi i Statutit bëhet i domosdoshëm. Fakti që ligji mbetet ashtu siç është, në vetvete nuk paraqet pengesë për ndryshimin e Statutit. Kjo jo vetëm sepse ligji përmban dispozita mjaft të përgjithshme, dhe bën përcaktime të një natyre më të gjerë, por edhe sepse Statuti miratohet nga Kuvendi, njësoj si Ligji. Në fund të fundit, ideja është që të mos modifikohen në ndonjë mënyrë ato përcaktime shumë të sakta dhe shprehimore të bëra në ligj; më tepër, ato aspekte që i delegohen për rregullim Statutit të Universitetit. Siç qëndron, Statuti është mjaft i paqartë, mbështetet në mekanizma, që kanë rezultuar joefektive (të tilla si ato për etikën) dhe parashikon standarde të ulëta për promovimin akademik dhe/ose titujt e profesorëve.

Për të krijuar një vizion më të zgjidhur të pritshmërive në lidhje me ndryshimet e synuara, ato do të lidhen kryesisht me zhvillimin dhe detajimin e rregullave, që kanë të bëjnë me përzgjedhjen dhe promovimin e anëtarëve të personelit akademik dhe me çështjet në lidhje me statusin dhe të drejtat e atyre anëtarëve të personelit që ushtrojnë detyra të tjera publike ose zyrtare. Statuti duhet të parashikojë autorizimet e duhura për nxjerrjen e akteve zbatuese, gjë të cilën do ta bëjnë këto ndryshime. Statuti duhet të parashikojë gjithashtu elemente shumë të detajuara për ndërkombëtarizimin e arritjeve akademike dhe kërkimore për personelin e universitetit.

Duhet të parashikohen mekanizma të ndryshëm institucionalë (p.sh., mekanizmat në lidhje me integritetin akademik) ose statusi dhe shtrirja e kompetencave duhet të përcaktohen më mirë në Statut (si p.sh. në rastin e Komisionit Statutar). Ndër organet e reja institucionale që do të shqyrtohen do të jetë **Zyra e Ombudspersonit të Studentëve** dhe një e ngjashme për personelin akademik. Këto zyra – një praktikë e zakonshme gjithandej – mund të shërbejnë si burime të vlefshme informacioni dhe udhëzimi për rregullat, politikat dhe procedurat e Universitetit dhe si rrugë të institucionalizuara për të përcaktuar dhe artikuluar shqetësimet ose çështjet e studentëve dhe stafit. Krijimi i një **Këshilli Qendror të Kërkimit**, i cili do të mbledhë, përditësojë dhe klasifikojë vazhdimisht publikimet e stafit në një bazë të dhënash qendrore, mund të hulumtohet, njësoj si ideja për të pasur **pozicione të përhershme të stafit kërkimor**. Statuti duhet të parashikojë, gjithashtu, një standard më të avancuar për publikimet ndërkombëtare të personelit – për sa i përket promovimit akademik dhe detyrimeve kontraktuale – në mënyrë që dija e krijuar nga stafi të certifikohet ndërkombëtarisht në platforma rigoroze A+ siç është ta zëmë *Science Citation Index*.

II. Ripërtëritja dhe fuqizimi i personelit akademik të Universitetit

Universiteti nuk duhet të bëjë asnjë investim më të rëndësishëm sesa atë për ndërtimin dhe mbështetjen e një personeli akademik të jashtëzakonshëm. Ka kaluar një kohë shumë e gjatë që kur ka pasur një rritje të konsiderueshme të personelit akademik. Ripërtëritja e përbërjes së personelit është thelbësor për përmbushjen e aspiratave kurrikulare dhe kërkimore të Universitetit. Për ta bërë këtë, ne duhet të kemi burime dhe objektiva të qarta dhe të zbatueshme. Mbi të gjitha, ne duhet të sigurojmë që të mund të përmbushim imperativin e rekrutimit të grupit më të talentuar të studiuesve, si të rinj ashtu edhe atyre të etabluar. Në këtë mënyrë, ne duhet të planifikojmë një tranzicion brezash në njësitë tona akademike, në një rrethanë, kur të gjitha njësitë janë përballur dhe do të përballen me pensionime të shumta të anëtarëve të personelit akademik në vitet në vijim. Të dhënat tregojnë se vetëm gjatë vitit 2021 dhe deri në këtë moment një numër prej **33 profesorëve janë pensionuar**. Ndërkohë, të dhënat për vitin 2021 po ashtu tregojnë se Universiteti ka punësuar **393 bashkëpunëtorë të jashtëm**.

Vendimet e shumta të punësimit që do të merren gjatë vitit të ardhshëm ose në dy vitet që vijnë do të kenë një ndikim të madh në Universitetin për dekadat e ardhshme. Por, ne nuk mund të shpresojmë dhe dëshirojmë të ndërtojmë një komunitet akademik të jashtëzakonshëm për gjeneratën e ardhshme pa i kushtuar vëmendje të shtuar dhe sistematike çështjeve të planifikimit, menaxhimit të burimeve dhe zhvillimit të personelit akademik. Këto përpjekje do të kërkojnë, patjetër, vëmendjen tonë sistematike dhe burime të konsiderueshme. Për këtë qëllim, unë do të planifikoj dhe propozoj miratimin e burimeve buxhetore që do të lejojnë **rekrutimin e 200 deri në 300 anëtarëve të rinj të personelit akademik**, në të gjithë Universitetin, gjatë vitit të ardhshëm (2023). Kjo ndërmarrje synon të mbështesë tranzicionin e gjeneratave dhe të rrisë cilësinë e personelit akademik. Përcaktimi më i saktë i numrave, duke synuar të vendosë një ekuilibër midis katërmbëdhjetë njësiteve të ndryshme akademike të Universitetit, do të mbështetet në një studim të plotë të të dhënave përkatëse që do të na lejojnë të kuptojmë më mirë personelin akademik të Universitetit për sa i përket numrave, përbërjes dhe nivelin e mbështetjes që nevojitet për avancimin akademik të secilës njësi akademike.

Objektiv yni i rëndësishëm duhet të jetë rrënjësia e një ndjenje besimi shoqëror në procesin e punësimit. Në zbatim të këtij objekti dhe për të tërhequr kuadrin më të talentuar të kandidatëve me përvojë arsimore ndërkombëtare dhe aftësi dhe potencial akademik të provuar, ose objektivisht të dëshmuar, unë propozoj një proces punësimi shumë konkurrues dhe rigoroz, duke përfshirë një mekanizëm ndërkombëtar të modeluar në mënyrë të përshtatshme. Megjithatë, e kuptoj se infrastruktura ligjore ekzistuese e mbështet këtë opsion, nëse është e nevojshme, unë do të ndjek çdo ndryshim të nevojshëm në kuadrin aktual, për të sjellë qartësinë e dëshiruar dhe për të siguruar që vlerësimi i aplikimeve dhe rekomandimeve të bëhet nga komisione të përbëra nga studiues dhe profesorë me reputacion ndërkombëtar. Kjo do të ruajë kompetencat formale vendimmarrëse të organeve të Universitetit, në radhë të parë atë të Senatit, por që njëkohësisht do të lejojë krijimin e komisioneve të përbëra me përfshirjen e profesorëve të jashtëm në mënyrë

që të vlerësojë objektivisht meritat e secilit kandidat. Kjo do të zvogëlojë diskrecionin lokal duke parandaluar kështu procesin nga kontestimet e legjitimitetit që zakonisht shoqërojnë pothuajse çdo rekrutim të ri. Një nismë e tillë gjithashtu do të nisë një praktikë të re, bashkëkohore, të rekrutimit akademik, që mbështetet në standardet më të larta të bazuara në merita, e cila insiston në njerëz që kanë kredite në kërkimin dhe arsimin ndërkombëtar dhe që janë të aftë të provojnë veten si kandidatë të përshtatshëm për poste akademike ose profesoriale përpara një jurie, anëtarët e së cilës janë **profesorë të rregullt në 100 universitetet më të mira botërore**.

Objektivi ynë përfundimtar duhet të jetë të shkëlqejmë dhe të vendosim një standard të lartë në fushat vendimtare të përsosmërisë akademike dhe pozitës ndërkombëtare.

III. Zgjerimi i përpjekjeve dhe investimeve në shkencë, duke zhvilluar programe që financojnë projekte konkurruese në shkencat e aplikuara, teknologji dhe normat sociale

Falë potencialit akademik dhe përpjekjeve imagjinative të shumë anëtarëve të personelit akademik, Universiteti po pozicionohet gjithnjë e më mirë për të ecur përpara në një kohë mundësish të jashtëzakonshme në shkencë. Ne mund të mos jemi në gjendje të prodhojmë fitues të çmimit Nobel (një propozicion teorik që nuk duhet përjashtuar nga aspiratat e së ardhmes), por kemi çdo arsye për të aspiruar lart dhe për të prodhuar studiues shumë kompetentë dhe konkurrues ndërkombëtarisht.

Shkencë është e shtrenjtë, por është jashtëzakonisht e rëndësishme. Megjithatë, investimet aktuale nuk arrijnë ta vlerësojnë këtë rëndësi. Strategjia aktuale e Universitetit parashikon ndarjen e vetëm **1% të buxhetit të Universitetit për shkencën**. Kjo është e pakconceptueshme dhe e papranueshme. Në nivel kombëtar, të dhënat e ofruara nga raporti më i fundit i Komisionit Evropian për Kosovën tregojnë se buxheti i përgjithshëm i ndarë në vitin 2022 për shkencën dhe inovacionin është më pak se **0,1% e PBB-së** (Prodhimi i Brendshëm Bruto). Megjithatë, unë kuptoj se nuk është që në të vërtetë nuk ka burime buxhetore në dispozicion, por më tepër ka mungesë të proceseve dhe kapaciteteve të dizajnuara siç duhet për të absorbuar ato burime.

Unë synoj të propozoj që buxheti i Universitetit i alokuar për kërkimin dhe inovacionin të përbëhet nga jo më pak se **10% e buxhetit të tij të përgjithshëm**. Do të bëj çdo përpjekje për të bindur Ministrinë e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit që të zotojë, nga burimet e veta, shumën e njëjtë në zbatimin e nismave të përbashkëta që do të mbështesin kërkimin shkencor, do të rrisin rezultatet e kërkimit, do të prodhojnë njohuri të rëndësishme për kurrikulat mësimore dhe nevojat e tregut dhe, në përgjithësi, të zgjerojmë kufijtë e pozicionit tonë akademik.

Në zbatim të këtij objektivi, unë propozoj masat e mëposhtme:

1. Do të kërkoj rritjen e numrit të projekteve kërkimore të financuara nga Universiteti. Të dhënat për vitin 2022 tregojnë se Universiteti ka financuar vetëm 7 projekte të vogla kërkimore deri në 12,000 Euro. Kjo pothuajse sfidon edhe nocionin e simbolizmit. Unë kërkoj të propozoj dhe zbatoj gjatë vitit të parë një plan që do të financonte **dy projekte për çdo njësi akademike (gjithsej 28) për një shumë prej rreth 25,000 Euro** për projekt. Do të synohet një kombinim i projekteve kërkimore themelore dhe të aplikuara.

Do të kërkoj, gjithashtu të siguroj fonde për një numër shtesë (**deri në pesë**) **projekte të një natyre ndërdisiplinore**, përkatësisht projekte që kalojnë kufijtë tradicionalë disiplinorë në kërkim të sfidave të reja intelektuale për një shumë prej **rreth 50,000 Euro për projekt** – preferencë do t'u jepet projekteve që shquhen nga ndërveprimi produktiv i kërkimit shkencor dhe inovacionit teknologjik.

Kërkesa do të jetë që çdo projekt të rezultojë në publikimin e **të paktën dy punimeve akademike në një revistë të indeksuar** në bazat e të dhënave të njohura nga rregullorja e Universitetit për përzgjedhjen dhe promovimin e personelit akademik siç është *SCI* (projektet nga Fakulteti i Arteve paraqesin përjashtim ndaj kësaj kërkesë).

2. Synoj të propozoj ndarjen e mjeteve për **organizimin e një konference vjetore akademike ndërkombëtare, ose ngjarje të ngjashme, nga secila prej njësisë akademike** (gjithsej katërmbëdhjetë në vit), me pjesëmarrje të konsiderueshme të studiuesve dhe profesorëve ndërkombëtarë (të paktën gjysma e panelit duke qenë ndërkombëtarë), gjë që do të rezultonte në publikimin e një përmbledhjeje të punimeve të konferencës dhe/ose shpërndarje më të gjerë të rezultateve nëpërmjet mjeteve të tjera.
3. Kam në plan të ruaj praktikën ekzistuese të **financimit të atyre autorëve që botojnë në revista të indeksuara në *Web of Science* dhe *Scopus Q1&Q2***, me synimin për të rritur si vlerën e caktuar për artikujt, ashtu edhe numrin e artikujve që do të financohen në vit. Kjo do të përfshijë ndryshime në rregullat ekzistuese.
4. Do të planifikoj një shumë specifike buxhetore për **financimin e tarifave të qasjes së hapur (*open access*)** të atyre punimeve të pranuar të personelit tonë akademik nga revistat kryesore në disiplinat përkatëse që janë të indeksuara në bazat e mëposhtme të *Web of Science: Science Citation Index Expanded; Social Sciences Citation Index*, dhe *Arts & Humanities Citation Index*. Një rregullore e veçantë do të detajojë kriteret.
5. Do të planifikoj, për vitin e parë, **njohjen e dhjetë studiuesve nga Universiteti me numrin më të madh të citimeve të të gjitha kohërave dhe dhjetë të parëve me numrin më të madh të citimeve në vitin paraardhës**, duke përfshirë edhe çmime të caktuara monetare. Detajet do të përcaktohen në një rregullore të veçantë. Ata që janë përzgjedhur në një program të tillë do të përfitojnë gjithashtu – në përputhje me Statutin e

ri – një procedurë të lehtësuar për promovimin akademik brenda Universitetit dhe do t'u ofrohen më shumë mundësi për kërkime në universitetet më të mira botërore.

6. Do të synoj të planifikoj financim për qasje në bibliotekat/bazat e të dhënave digjitale të përgjithshme dhe të specializuara dhe të financoj **blerjen e një numri të caktuar librash dhe abonimin në revistat kryesore akademike për njësi akademike**, të përzgjedhura nga anëtarët e komunitetit akademik përkatës. Detajet do të përcaktohen në një rregullore të veçantë. Paralelisht, botimet akademike të Universitetit të Prishtinës do të stimulohen dhe komponenti i botimeve – i cili potencialisht mund të ndërtohet rreth një koncepti të rimodeluar të **UPress** – do të mbështetet dhe fuqizohet në mënyrë të veçantë.
7. Do të propozoj lirim nga pagesa e tarifave ose, si alternativë, krijimin e një **programi bursash për studentët e doktoraturës**, me qëllim afrimin e tyre me Universitetin; në këtë mënyrë, ideja është për të stimuluar kërkimin e tyre, ndërtuar kapacitete kërkimore për të ardhmen dhe për të rritur rezultatet e kërkimit të Universitetit.
8. Do të kërkoj të promovoj një kulturë respekti dhe nderimi për ata që janë shquar me rezultate dhe kontribute eminente shkencore në disiplinat e tyre duke dhënë rregullisht tituj të tillë nderimi si **profesor emeritus**. Çdo njësi akademike duhet të jetë në gjendje të identifikojë dhe të propozojë të paktën një anëtar të komunitetit të tij akademik për këtë njohje nderi çdo vit. Rregullat ekzistuese do të rishikohen dhe rishikohen.
9. Do të zhvilloj **marrëdhënie të ngushta bashkëpunuese me partnerët ndërkombëtarë** për të siguruar mundësi shtesë financimi, ose për të ndjekur përpjekje të përbashkëta që kontribuojnë në forcimin e kapaciteteve tona kërkimore, duke përfshirë veçanërisht rritjen e pjesëmarrjes dhe të projekteve fituese në programin *Horizon Europe*.
10. Do të kërkoj të ndërtoj partneritete me nisma dhe ndërmarrje private dhe në këtë proces **të stimuloj investimet nga sektori privat**. Një grup pune do të krijohet me synimin për të zhvilluar një Strategji të Specializimit të Zgjuar (*Smart Specialization Strategy*).

IV. Zgjerimi i rolit ndërkombëtar të Universitetit: rritja e pranisë dhe pozitës së tij ndërkombëtare

Në një kohë kur është kaq thelbësore të kuptojmë botën përreth nesh dhe të kemi të tjerët në botë që të na kuptojnë dhe njohin, Universiteti ka një rol të veçantë për të luajtur duke rekrutuar staf dhe duke përgatitur studentë, që janë në gjendje të kuptojnë dhe të përqafojnë realitetet globale në ndryshim. Universiteti duhet të sigurohet veçanërisht që stafi dhe studentët tanë të jenë në gjendje të prodhojnë dhe fitojnë dije dhe shkathtësi, që janë të krahasueshme me dijet dhe shkathtësitë e prodhuara dhe të fituara në institucione të tjera të arsimit të lartë në Evropë dhe më gjerë.

Duke pasur parasysh ndërlidhjen dhe ndërvarësinë e paparë më parë, në një pjesë të madhe të krijuar nga teknologjia moderne, si rrjedhojë një tendencë në rritje e kërkimit të njohurive në vende të tjera, ose në institucione të tjera të arsimit të lartë në Evropë dhe më gjerë, Universiteti sot përballlet me një sfidë shumë më të vështirë sesa në çdo kohë më parë, që është se: në thelb nuk konkurren vetëm me institucione të ngjashme në Kosovë, apo edhe në rajon, por me universitete dhe institucione të tjera të arsimit të lartë në kontinentin më të gjerë evropian apo edhe më tej. Prandaj, ky sfond dikton nevojën për vëmendje dhe veprim shumë urgjent për të kërkuar mënyra për të artikuluar dhe zbatuar një vizion konkurrues me të tjerët në këtë horizont të zgjeruar, dhe për të tërhequr dhe mbajtur interesimin e kandidatëve më të dalluar për të zgjedhur këtë universitet për të studiuar dhe stafin më të talentuar për të punuar me ta.

Për këtë qëllim, si hap fillestar, unë planifikoj të krijoj një grup pune, në nivel të universitetit, për të rishikuar politikat dhe praktikat në lidhje me krijimin, menaxhimin dhe bashkërendimin e projekteve dhe aktiviteteve ndërkombëtare në mënyrë që të ndihmoj Universitetin të zgjerojë praninë e tij ndërkombëtare dhe të rrisë pozitën ndërkombëtare.

Një pjesë e madhe e reputacionit të sotëm përcaktohet nga mënyra se si universitetet janë renditur ndërkombëtarisht. Pavarësisht nga çdo subjektivitet dhe papërsosmëri vlerash të qenësishme në përcaktimin kuantitativ të renditjes, realiteti është se këto indekse të renditjes po ushtrojnë ndikim të rëndësishëm në perceptimin publik dhe reputacionin institucional. Një nga platformat e njohura, që gjeneron vazhdimisht vëmendjen e publikut është *Renditja Webometrics e Universiteteve Botërore*. Rezultatet e fundit, të cilat shënuan rënie për Universitetin e Prishtinës, shkaktuan vëmendje dhe kritika të veçanta të publikut. Me këtë sistem renditjeje në mendje, por duke mos përjashtuar të tjerët, planifikoj dhe propozoj masat e mëposhtme:

1. Regjistrimi, ose përfshirja e çdo anëtari të personelit akademik të Universitetit në platformat *google scholar* dhe *research gate*;
2. Stimulimi i të gjitha njësive akademike për të publikuar aktivitetet e tyre të përditshme kërkimore në ueb faqe të veçanta në anglisht në një format gjuhësor që tërheq vëmendjen e motorit të kërkimit (search-engine);
3. Kërkesa nga çdo njësi akademike, që të dalë dhe të aplikojë me të paktën një diplomë master në gjuhë të huaj; ai që do të tërhiqte studentët e huaj për të zgjedhur Universitetin e Prishtinës si vend studimi;
4. Të kërkojë nga çdo njësi akademike të lidhë një marrëveshje studimi të përbashkët, me një njësi akademike të huaj me reputacion, dhe të sigurojë një mobilitet minimal të stafit me kolegët e tyre;

5. Krijimi i një fondi për bursa për studentë të huaj, i cili do të paguante shpenzimet bazë të jetesës për studime dhe kërkime në programet e studimit në gjuhë të huaj në Universitetin e Prishtinës;
6. Hartimi dhe krijimi i një programi ligjëruesish vizitorë për profesorët e huaj, që janë të gatshëm dhe të interesuar të ligjërojnë *module në bllok* në programet ekzistuese të studimit.

V. Konsolidimi dhe forcimi i rregullave dhe mekanizmave në lidhje me integritetin akademik, sjelljen personale dhe profesionale, si dhe diskriminimin dhe ngacmimin

Integriteti akademik është një element kryesor i fuqisë dhe dinjitetit institucional të një universiteti. Pyetjet e hapura rreth integritetit të stafit të universitetit – për të cilin nuk kishte as një vendosmëri të vazhdueshme, as objektivitet dhe kapacitet të mjaftueshëm institucional nga organet ekzistuese – vazhdojnë të lidhin të gjithë sjelljen e universitetit me një markë të dobët, një ndjenjë injorance dhe një opinion të përgjithshëm negativ nga publiku i gjerë. Kjo rrëmuje duhet të pastrohet në një mënyrë që të mos dëmtojë rolin publik që i është ngarkuar universitetit dhe që do të siguronte përgjigje objektive dhe të argumentuar nga vlerësimet e duhura akademike.

Për të arritur këto synime, unë do të ndër marr sa më poshtë:

1. Hartimi dhe ngritja e një sistemi etik, që përbëhet, ndër të tjera, nga anëtarë të njohur ndërkombëtarë të akademisë, të cilët kanë përvojë dhe besim publik në procedimet disiplinore në universitetet e tyre;
2. Promovimi i transparencës rrënjësore dhe gjithëpërfshirjes në procesin e vlerësimit, duke përfshirë monitorimin e ngushtë dhe të vazhdueshëm nga aktivistët e shoqërisë civile;
3. Krijimi i një mekanizmi që ngre standardin e provës, i cili do të siguronte që vetëm rastet e provave të vërtetuara mund të dorëzohen për vlerësim para organit të etikës;
4. Parashikimi i një mekanizmi që ia ngarkon barrën e provës palës ankuese dhe të gjitha shpenzimet për aktivizimin e mekanizmit ia ngarkon palës që e ka humbur rastin;
5. Promovimi i konceptit se mbajtja e një politike të mirëfilltë etike ka pasoja financiare; megjithatë, universiteti duhet të jetë në gjendje të sigurojë këtë financim në mënyrë që të sigurojë publikun se është një lojtar i besueshëm dhe i ndershëm në tregun e tij. Në lidhje me këtë, unë kërkoj të vë theksin edhe te parandalimi, duke u siguruar që

çdo punim i ri që paraqitet në Universitet (veçanërisht në nivelin doktoral dhe atë *master*) t'i nënshtrohet një kontrolli të plagjiaturës përpara se të lejohet të kalojë në fazën e mbrojtjes. Kjo do të zbatohet njëlloj për çdo publikim tjetër nga stafi dhe studentët. Të gjithë anëtarët e komunitetit akademik duhet të kenë qasje në platformat kundër plagjiaturës dhe të bëjnë skanimin përpara se të paraqesin punën e tyre për shqyrtim për botim diku tjetër. Ne mund të mos jemi në gjendje të ndryshojmë historinë e asaj që ka ndodhur më parë, por sigurisht që mund të krijojmë një të re, e cila është ajo që ndërtohet dhe shmang gabimet e së shkuarës;

6. Këto masa kërkojnë ndryshime të mëdha rregullatore në rregullat ekzistuese në lidhje me integritetin akademik, sjelljen personale dhe profesionale, si dhe diskriminimin dhe ngacimin, ndryshime të cilat do të zbatohen si një çështje me prioritet të lartë dhe me transparencën dhe gjithëpërfshirjen rrënjësore të përshkruar tashmë (çdo palë e interesuar, përfshirë aktivistët e shoqërisë civile, do të ftohen të jenë pjesë e një procesi të gjerë këshillues). Përpara miratimit të tyre formal, të gjitha këto rregullore do t'i nënshtrohen një rishikimi të plotë nga Komisioni Statutar për të siguruar pajtueshmërinë e tyre me rregullat e brendshme të zbatueshme dhe standardet më të larta ndërkombëtare.

VI. Sigurimi i përvojës dhe lehtësive më të mira arsimore për studentët: Riformësimi dhe rigjallërimi i kurrikulës mësimore dhe qendrave të testimit

Një nga sfidat gjithmonë të pranishme të Universitetit është t'u ofrojë studentëve tanë mundësinë për një përvojë arsimore në përputhje me talentet dhe aspiratat e tyre të jashtëzakonshme. Për ta arritur këtë, ne duhet të ndjekim dhe zbatojmë trendet imperative diku tjetër, kryesisht në Evropën Perëndimore dhe Amerikën e Veriut. Në lidhje me këtë, unë do të përshkruaj vetëm disa tendenca të gjera:

- Së pari, përpjekjet për rishikimin dhe reformën kurrikulare duhet të jenë të vazhdueshme. Çdo njësi akademike do të jetë e detyruar të angazhohet me vlerësues të huaj në çdo rishikim kurrikular të paktën në nivelin *bachelor*.
- Së dyti, shumë nga njësitë tona akademike duhet të krijojnë qasje të reja për profesionet dhe sektorët e shoqërisë ku ata ndikojnë dhe u shërbejnë, duke kombinuar rigorozitetin e studimit me rëndësinë e praktikës. Unë do të stimuloj dhe së bashku me Ministrinë e Arsimit do t'i jap përparësi fushave të studimit që dalin nga tregu, e të cilat Universiteti duhet t'i prezantojë dhe promovojë në plan afat-shkurtër, duke përfshirë shkencat e aplikuara si Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit, inxhinieria mekatronike, shërbimet që aktualisht janë duke u kontraktuar nga tregjet e huaja (BE, SHBA, Kanada etj.) dhe industritë e prodhimit si p.sh. ushqimi, cilësia e tokës, agrikultura bio, mineralet e shkëlqyera dhe të ngjashme.

- Së treti, brenda Universitetit, duhet të fillojmë të rrisim bashkëpunimin në njësi dhe departamente të ndryshme akademike. Programet e përbashkëta të diplomave gjithnjë e më shumë i lejojnë studentët të përgatiten për karrierë, ose mundësi punësimi që sjellin interesime të ndryshme profesionale dhe intelektuale për të përballuar disa nga problemet më urgjente të shoqërisë.

Tendenca të tjera ose në të vërtetë një numër objektivash të tjera specifike do të jenë pjesë e këtij vizioni qeverisës:

1. Përvoja arsimore e studentëve tanë duhet të shtrihet gjithnjë e më shumë përtej kufijve të Universitetit tonë. Ne do të ndjekim nisma dhe marrëveshje bashkëpunimi ndërkombëtar që promovojnë përvojën ndërkombëtare të studentëve tanë. Do të bëj të gjitha përpjekjet për të rritur numrin e studentëve, që studiojnë jashtë vendit, si pjesë e programeve të shkëmbimeve ndërkombëtare.
2. Jeta jashtë klasës duhet të vazhdojë të zhvillohet, duke ndjekur projekte bashkëpunuese, që do të rezultojnë në krijimin e hapësirave tërheqëse studentore të mbështetura nga Universiteti. Nisma të tilla do të hulumtohen me përfshirjen e udhëheqjes dhe anëtarëve të stafit të Fakultetit të Arteve dhe Fakultetit të Arkitekturës.
3. Studentët duhet të kenë qasje të duhur dhe të mjaftueshme në teknologjinë bashkëkohore; minimalisht, çdo njësi akademike duhet të ketë laboratorë kompjuterikë ose hapësira për qasje në internet dhe printim.

Një objektiv shtesë duhet të jetë ngritja e qendrave të testimit të kompjuterizuara, veçanërisht në ato njësi akademike që kanë një numër më të madh studentësh, në mënyrë që të mundësohet trajtim i drejtë mes studentëve dhe matje e vërtetë dhe e saktë e njohurive dhe rezultateve.

VII. Forcimi dhe mbështetja e kapaciteteve kërkimore të qendrave dhe instituteve me bazë kërkimore

Qendrat e specializuara të përqendruara në kërkime duhet të jenë komponentët kryesorë të ndërmarrjes kërkimore të Universitetit. Ato janë të pozicionuara veçanërisht mirë për të bashkërenduar përpjekjet dhe projektet kërkimore brenda çdo njësie akademike të Universitetit. Si pjesë e këtij objektiv, përqendrimi do të jetë kryesisht në detyrat e mëposhtme:

1. Do të kërkoj të mbështes qendrat dhe institutet ekzistuese dhe të promovoj ngritjen e qendrave dhe instituteve të reja kërkimore në të gjithë Universitetin.
2. Do të siguroj që Statuti i ri dhe rregulloret shoqëruese do të heqin strukturën ekzistuese burokratike në lidhje me projektet e donatorëve të huaj të universitetit. Unë do të siguroj që Statuti i ri do t'u njohë instituteve kërkimore universitare subjektivitetin juridik,

megjithëse ato do të mbeten ende në pronësi, të audituara dhe të lidhura me Universitetin, gjë që u lejon atyre të aplikojnë për fonde te donatorë të huaj A+ (si Fondi Evropian i Kërkimeve, horizontet, fondacionet e huaja kërkimore, fondet e organizatave ndërkombëtare, etj.) krahas Universitetit. Një status i tillë do të stimulojë stafin akademik për të nisur iniciativat e instituteve kërkimore dhe, ndërkohë që shfaqin potencialin e tyre në fondet kërkimore, ato do të lartësojnë markën e UP-së si një institucion i besueshëm kërkimor që merr fonde nga shumë fondacione të huaja, A+. Kjo do të aktivizojë masivisht një fuqi punëtore tërësisht pasive të tregut të kërkimit, të cilën universiteti e posedon dhe patjetër do t'i atribuojë një krenari që UP-ja duhet ta ketë demonstruar tashmë në këtë këndvështrim. Për krahasim, shumica e universiteteve private dhe të tjera publike rajonale kanë një rekord më të mirë të fondeve të huaja sesa Universiteti i Prishtinës, një tregues që dëshmon se sa burokracia dhe dizajni jo i duhur institucional dhe normativ e ka shkatërruar potencialin e tregut të UP-së, që aktualisht është shumë pasiv.

3. Do të kërkoj heqjen e dispozitës aktuale në rregulloren përkatëse që parashikon një përqindje relativisht të lartë të të ardhurave nga këto qendra apo institute kërkimore që do t'i alokohen buxhetit të Universitetit.
4. Do të kërkoj mënyra për të përmirësuar dhe thjeshtuar procedurën e administrimit të fondeve nga këto qendra apo institute kërkimore, në mënyrë që të ulet barra administrative për funksionimin e tyre.
5. Do të sigurohem që Universiteti do të jetë në gjendje të financojë pozicionet kryesore administrative brenda këtyre qendrave apo instituteve kërkimore.

VIII. Zgjerimi dhe fuqizimi i kapaciteteve të stafit administrativ

Një administratë kompetente dhe efektive është jetike për funksionimin dhe suksesin e çdo institucioni. E njëjta gjë është edhe me Universitetin e Prishtinës. Me gjithë përpjekjet dhe angazhimin e stafit aktual administrativ, mund të vërehet një mungesë e rekrutimit të ri për një periudhë mjaft të gjatë kohore. Pavarësisht rasteve të pensionimeve të shumta ndër vite, këto pozita kanë mbetur vakante. Sipas të dhënave të disponueshme janë gjithsej **71 pozita të lira** për stafin administrativ, të cilat janë miratuar por nuk janë plotësuar asnjëherë.

Zbatimi i shumë projekteve dhe nismave, veçanërisht atyre me karakter ndërkombëtar, do të kërkonte personel administrativ të përgatitur mirë, të pajisur me gjuhë të huaj dhe aftësi të ngjashme. Ndërsa, procesi i punësimit të personelit administrativ i nënshtrohet një trupi tjetër legjislativ, kriteret e meritës dhe ekselencës duhet të zbatohen njëllor për këtë kategori personeli.

IX. Rivitalizimi i kapaciteteve institucionale për një komunikim sa më efektiv të rezultateve të stafit akademik, të arritjeve dhe kontributeve të tyre në shoqëri

Në kohën që jetojmë, komunikimi dhe publiciteti efektiv shpesh e tejkalon edhe vetë rezultatin. Kështu, ndërsa objektivi kryesor i agjendës duhet të përqendrohet rreth rezultateve, arritjeve dhe kontributeve të stafit, njohja e tyre nuk është vetëm intelektualisht e dëshirueshme, por edhe e nevojshme për të maksimizuar ndikimin arsimor dhe kërkimor të Universitetit dhe kontributin e përgjithshëm shoqëror. Ky megjithatë nuk ka qenë rasti gjithmonë; shpesh, shumë arritje apo kontribute të stafit, i janë nënshtruar heshtjes publike. Faqja e internetit të Universitetit dhe ato të njësive akademike individuale duhet të jenë pikënisja bazë për zbatimin e një vizioni të një hapësire më të hapur, aktive dhe më të fuqishme për transmetimin e të gjitha aktiviteteve dhe rezultateve të stafit dhe studentëve, duke shkuar kështu përtej thjesht publikimit të mbledhjeve administrative apo zyrtare të udhëheqjes së Universitetit dhe asaj të njësive akademike. Çdo publikim i anëtarëve të stafit, ashtu si çdo kontribut tjetër, kombëtar apo ndërkombëtar, duhet të përcillet publikisht në shërbim jo vetëm të transparencës, por edhe të njohjes institucionale dhe reputacionit publik. Në përputhje me synimet dhe tendencat më të mëdha ndërkombëtare, të gjitha lajmet (veçanërisht ato që lidhen me publikimet e stafit) duhet të publikohen edhe në versionin anglisht të faqeve të internetit. Një prani e shtuar në platformat e mediave sociale është gjithashtu e rëndësishme. Për të zbatuar këtë vizion, është i domosdoshëm një pozicion i përhershëm i Drejtorit të Komunikimit dhe/ose profesionistëve shumë të aftë të medias. Një Strategji e Konsoliduar e Komunikimit do të zhvillohet dhe zbatohet sa më shpejt që të jetë e mundur.

X. Identifikimi dhe adresimi i vazhdueshëm i nevojave për burime, duke përfshirë partneritetet me biznese dhe entitete të tjera publike

Duke pasur parasysh shkallën e ambicieve tona legjitime, është e natyrshme të identifikojmë dhe të kërkojmë burime që plotësojnë ato të Universitetit. Për të vazhduar me tendencat e një universiteti modern dhe për të qenë në gjendje të lidhë funksionet dhe operacionet e tij sa më afër që të jetë e mundur me nevojat dhe mundësitë e tregut, Universiteti duhet të eksplorojë në mënyrë aktive dhe të krijojë partneritete me një mori entitetesh të tjera, publike dhe private. Një grup i përzier këshillues, i përbërë nga anëtarë të personelit akademik dhe komunitetit të biznesit, mund të krijohet fillimisht për të kërkuar mënyra për të eksploruar dhe mobilizuar potencialin publiko-privat në fushën e arsimit të lartë, kërkimit dhe inovacionit. Padyshim që mund të imagjinohen shumë forma, që mund të marrin partneritete të tilla, nga financimi i kërkimeve specifike të tregut, deri te pyetjet e stilit arkitektonik dhe jetës në kampus. Në përgjithësi, duhet të ketë një korrelacion midis prioritetëve strategjike dhe objektivave specifike për mbledhjen e fondeve.